

การประเมินโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม การทดสอบกอรี มูร็อตตัลและอนาซิด เพื่อสันติสุขระดับภาคใต้ ครั้งที่ 6

Assessment of the 6th Koree, Murottal, and Anasyid Recitations Competition for Peace in the South

สุกรี บุญเทพ^{1*}, นธี เหมมันต์², สุพรรณณี หมาดยุโส๊ะ³ และสายสุดา สุขแสง⁴

Sukree Boontep^{1*}, Natee Hemmant², Suphannee Mardysuh³ and Saisuda Suksang⁴

¹ อาจารย์, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer, Department of Politics and Government, Faculty of Political Sciences, Hatyai University

² อาจารย์, สาขาวิชาการบัญชี, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer, Department of Accounting, Hatyai Business School, Hatyai University

^{3,4} อาจารย์, สาขาวิชาการประถมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{3,4} Lecturer, Department of Elementary Education, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

* Corresponding author, E-mail: Sukree@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม การทดสอบกอรี มูร็อตตัลและอนาซิด เพื่อสันติสุขระดับภาคใต้ ครั้งที่ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม การทดสอบกอรี มูร็อตตัลและอนาซิดเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้ ครั้งที่ 6 จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการจัดโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.40 คะแนน รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีคะแนนเฉลี่ย 4.34 คะแนน ด้านการดำเนินงาน มีคะแนนเฉลี่ย 4.26 คะแนน และด้านการประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน ตามลำดับ

คำสำคัญ : ศิลปวัฒนธรรม สันติสุข กอรี มูร็อตตัล อนาซิด

Abstract

The objective of this study is to evaluation of the 6th Southern Regional Arts and Cultural Festival Project: Koree, Murottal, and Anasyid Competitions for Peace. The sample used in this study consisted of 165 participants who attended the 6th Southern Regional Arts and Cultural Festival Project: Koree, Murottal, and Anasyid Competitions for Peace. The research instrument used was a questionnaire, and the data were analyzed using percentage statistics. The research results were found that, most of the participants were male rather than female. The overall satisfaction with the project was at a high level, with a mean score of 4.27. When considering each aspect, it was found that the benefits

received had the highest mean score, at 4.40. The second highest was facilities and conveniences, with a mean score of 4.34. The implementation aspect had a mean score of 4.26, while the public relations aspect had a mean score of 4.12, respectively.

Keywords: Art and Cultural, Peace, Korea, Murottal, Anasyid

ความสำคัญและความเป็นมา

ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของสงขลาและสตูล ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากชาติพันธุ์มลายูมุสลิม ซึ่งถือเป็นชาติพันธุ์ของคนส่วนน้อยในประเทศไทย แต่เป็นชาติพันธุ์ของคนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนในภูมิภาคอาเซียน โดยชาติพันธุ์มลายูมุสลิมถือได้ว่าเป็นชาติพันธุ์ที่ธำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนเองอย่างเหนียวแน่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผ่านการแสดงออกทางการนับถือศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิต จึงทำให้ชาติพันธุ์มลายูมุสลิมในประเทศไทย ในปัจจุบันหรือที่เรียกกันว่าชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายู จึงมีความแตกต่างจากชาติพันธุ์ไทยและชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศไทยทั้งหมดอย่างชัดเจน

จากผลกระทบของการสร้างรัฐชาติในอดีตที่พยายามผนวกรัฐปัตตานี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์มลายูมุสลิมให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสยาม เพื่อให้การผนวกรวมเป็นสยามเป็นไปอย่างสมบูรณ์ ทั้งในด้านดินแดนและสำนึกความเป็นชาติไทย ทำให้นโยบายหลายต่อหลายนโยบายจากสยามในสมัยนั้น เริ่มส่งผลกระทบในการแสดงอัตลักษณ์ของชาวมลายูมุสลิม ตั้งแต่ในอดีตและผลกระทบส่วนหนึ่งส่งผลมาถึงปัจจุบัน โดยปัญหาการถูกปิดกั้นการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นมลายูมุสลิมของชาวไทยมุสลิม เชื้อสายมลายูนั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชิดชนก รสิมมูลา (2548) ซึ่งได้ระบุว่า รัฐบาลอำนาจนิยมในอดีตได้พยายามใช้นโยบายในการผสมกลมกลืนในจังหวัดชายแดนภาคใต้และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดกระแสพลังชาตินิยมมลายูแผ่ขยายไปทั่วบริเวณสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาอัตลักษณ์เดิมของความเป็นมลายูมุสลิม

นอกจากนี้ ยังปรากฏผลการสำรวจที่สะท้อนให้เห็นถึงเสียงของประชาชน ในพื้นที่ถึงแง่มุมนี้ อีกด้วย เช่น ผลการสำรวจทัศนคติของประชาชนเรื่องความขัดแย้งของประชาชนในชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยสถาบันพระปกเกล้าร่วมกับการสำรวจสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการรับรู้ของประชากรในการแก้ไขปัญหา : การสำรวจประชากรอายุ 18 ปีขึ้นไป ในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยมีส่วนหนึ่งของการสำรวจที่คำตอบมีความขัดแย้งกันระหว่างชาวไทยมุสลิมและชาวไทยกลุ่มอื่น ๆ โดยผลการสำรวจพบว่า กลุ่มชาวไทยมุสลิมและผู้พูดภาษายาวีส่วนใหญ่ ไม่ได้มองว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากความต้องการแบ่งแยกดินแดน ในขณะที่ชาวไทยกลุ่มอื่น ๆ ส่วนใหญ่มองว่าสาเหตุของปัญหาเกิดจากความต้องการแบ่งแยกดินแดน ในขณะที่เดียวกันชาวมุสลิมและผู้พูดภาษายาวีส่วนใหญ่มองว่าสาเหตุของปัญหา คือ ความล้มเหลวของรัฐบาลในการทำความเข้าใจชาวบ้าน

จากปัญหาเกี่ยวกับการแสดงอัตลักษณ์มลายูมุสลิมของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังที่ได้กล่าวถึงข้างต้นคณะผู้วิจัย จึงรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินโครงการทดสอบ กอริ มูร็อตตัล และอนาซีด เพื่อส่งเสริมการแสดงอัตลักษณ์ทางสังคมของเยาวชนมุสลิมในภาคใต้ เพื่อมุ่งเน้นที่จะนำข้อสรุปจากงานวิจัยชิ้นนี้ไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมและแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของตนเองและเพื่อเผยแพร่ให้ชนกลุ่มอื่นในสังคมมีความเข้าใจมากขึ้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินโครงการมรดกศิลปและวัฒนธรรม การทดสอบกอรี มูร็อตตัลและอนาซีต เพื่อสันติสุขระดับภาคใต้ ครั้งที่ 6
2. เพื่อเผยแพร่รูปแบบการรักษาอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูในภาคใต้

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ปรับปรุงและพัฒนาโครงการมรดกศิลปและวัฒนธรรม การทดสอบกอรี มูร็อตตัลและอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้ครั้งต่อไป
2. เป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดโครงการในลักษณะส่งเสริมการแสดงอัตลักษณ์ทางสังคมของเยาวชนมุสลิมในภาคใต้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางได้

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

งานวิจัยชิ้นนี้รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องกับเยาวชนมุสลิม ในสถานศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน เยาวชนมุสลิมในสถานศึกษา ผู้นำศาสนาหรือผู้นำท้องถิ่นที่เป็นชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่มาร่วมการทดสอบกอรี มูร็อตตัลและอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้ ครั้งที่ 6

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางสังคมของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

Wan Kadir Che Man (ปริญญา นวลเปียน, 2551) ได้กล่าวถึงปาตานี ไว้ว่าเป็นคำที่แสดงถึงพื้นที่ 5 จังหวัดของราชอาณาจักรมลายูแห่งปาตานีอันเก่าแก่ โดยเคยเป็นศูนย์กลางของราชอาณาจักรมลายูแห่งลังกาสุกะในอดีต เมื่อช่วงศตวรรษแรกของคริสตศตวรรษ จนกระทั่งลังกาสุกะเสื่อมอำนาจลงและปรากฏอาณาจักรแห่งใหม่ขึ้นมาแทน คือ ราชอาณาจักรปาตานีที่มีความรุ่งเรืองและทรงอำนาจ แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงปลายสหัสวรรษต่อมา ปาตานีก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศไทยและถูกผนวกรวมเข้ากับรัฐไทย จนกระทั่งปัจจุบัน แต่กระบวนการผสมกลมกลืนของรัฐไทยต่อชาวมลายู ในพื้นที่ปาตานียังคงล้มเหลวลงด้วยเหตุผลหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ชาวมลายูมีประวัติศาสตร์แห่งชนชาติของตนมาอย่างสืบเนื่องยาวนาน ในนามของราชอาณาจักรปาตานี ซึ่งเก่าแก่เสียยิ่งกว่าราชอาณาจักรสุโขทัยของชาวไทยที่เพิ่งปรากฏขึ้น เมื่อช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 12

ประการที่สอง เชื้อชาติที่แตกต่างกันระหว่างชาวมลายูและชาวไทย

ประการที่สาม ชาวมลายู คือ คนมุสลิม ในขณะที่ชาวไทยนับถือศาสนาพุทธ

ประการสุดท้าย คือ ชาวมลายูใช้ภาษามลายู ส่วนชาวไทยใช้ภาษาไทย

กล่าวโดยสรุป ประชาชาติสองกลุ่มนี้แตกต่างกันอย่างน้อยสี่เชิงอย่างน้อย 4 ประเด็นหลัก คือ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา และภาษา

ตามการศึกษาของ โชคชัย วงษ์ธานี (2545) พบว่า วัฒนธรรมของชาวมลายูมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความสำคัญหลายและมีความเกี่ยวข้องกับทั้งทางโลกและทางธรรม ทั้งหลักปฏิบัติและหลักศรัทธารวมเข้าด้วยกัน คนในพื้นที่สามจังหวัดมีวัฒนธรรมชุมชนที่เป็น “อัตลักษณ์เฉพาะ” (Specific

Identity) ที่มักเรียกกันว่า วัฒนธรรมที่แข็ง คือ ปรับเปลี่ยนยากและมีความยึดติดสูง โดยวัฒนธรรมชาวมลายูมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะครอบคลุมทั้งวัฒนธรรมด้านภาษา การสื่อสาร การอาชีพ การค้าลงทุน การหารายได้ วัฒนธรรมเรื่องวิถีชีวิต ศาสนา การเกิด การตาย วัฒนธรรมที่เกิดจากวันสำคัญตามเทศกาล เช่น วันศุกร์ เทศกาลรายอปอซอ เทศกาลรายอฮายี วัฒนธรรมเรื่องอาหารและความเป็นอยู่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์เรื่องเพศ/วัย ชาย/หญิง เด็ก/ผู้ใหญ่/คนชรา วัฒนธรรมในเรื่องของวิธีการใกล้เคียงข้อพิพาท ข้อขัดแย้ง เป็นต้น สำหรับวัฒนธรรมด้านภาษาของชาวมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากจะสื่อสารกันด้วยภาษาพูดที่เป็นภาษาไทยแล้ว ยังมีการใช้ภาษาพูดที่เป็นภาษามลายูที่เรียกว่า “ภาษามาลเลย์/ภาษามลายู” หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่า “ภาษายาวี” ทั้งที่เป็นภาษามลายูถิ่นและภาษามลายูกลาง ในส่วนภาษาเขียนนอกจากเขียนภาษาไทยแล้วยังมีภาษาเขียนในท้องถิ่น ทั้งภาษามลายูกลางและมลายูถิ่นปัตตานี ในสองลักษณะ คือ ภาษาอักษรยาวี (ภาษามลายูที่เขียนด้วยตัวอักษรอาหรับ) ภาษาอักษรรูมี (ภาษามลายูที่เขียนด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ)

นอกจากนี้ โชคชัย วงษ์ธานี (2545) ยังได้กล่าวถึงวัฒนธรรมในด้านอื่น ๆ อีก เช่น วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมสำคัญที่ได้รับการวางกรอบ โดยศาสนาอิสลามที่กำหนดรูปแบบของการแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับมุสลิมทั้งชายและหญิง ซึ่งมีทั้งข้อพึงปฏิบัติและข้อพึงละเว้น ทำให้สามารถชี้ชัดได้ว่าการแต่งกายของมุสลิม ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดก็ตามต้องมีการแต่งกายในรูปแบบที่เป็นไปตามหลักศาสนา ส่วนวัฒนธรรมด้านการแต่งงานมักมีวิถีปฏิบัติที่เป็นไปตามหลักคำสอนของอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ พิธีการนิกะห์ บางท้องถิ่นยังมีลักษณะของการตั้งขบวนแห่ขันหมาก ที่มักจะมีเครื่องขันหมาก เช่น ข้าวเหนียวเหลือง ไข่ต้ม ไก่ย่าง ตามประเพณีปฏิบัติ และมีการจัดเลี้ยงในแบบมลายูที่ชาวบ้าน เรียกกันว่า “มาแกบูโละ” “กินเหนียว” บางที่นิยมเรียกในภาษาอาหรับว่า “งานวาสิมะห์” ส่วนวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับอาหารการกินอาหารส่วนใหญ่ในสำหรับอาหารของชาวมลายูมุสลิม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนิยมรับประทานอาหารไทยทั่วไปแล้ว อาหารเฉพาะทั่วไปของชาวมลายูมุสลิมมักจะเน้น เนื้อสัตว์ ผัก เครื่องเทศ กะทิ อาทิ อีแกปิจิ น้ำบูดู ซามาอีแก ซอเลาะลาดอ อาแยกอและ ชาแตดาฆิง รอยะฮ์ ตาแห และอีกหลาย ๆ ชุมชนในท้องถิ่นที่ยังคงอนุรักษ์ประเพณีการกวนข้าวอาซุรอ ซึ่งเป็นข้าวกวนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในเดือน “มูฮัรอม” แรกตามปฏิทินอาหรับ ตลอดจนวัฒนธรรมด้านการละเล่นและการประดิษฐ์ เช่น มะโย่ง ดิเกฮูลู ดิเกบาเฆาะ การรำรองเง็ง ศิลปะการป้องกันตัว สีละ การประดิษฐ์กริช การวาดลวดลายบนเรือกอและ การประดิษฐ์เรือกอและจำลอง เป็นต้น

รัตติยา สาและ (2554) ได้กล่าวถึงผู้คนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ว่า คนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นทายาทผู้สืบทอดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ภาษา และศาสนา ที่ถูกหลอมรวมเป็นตะกอนผลึกสะสมอันเป็นผลผลิตที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในพื้นที่และนอกพื้นที่มายาวนาน ผู้คนในดินแดนนี้เป็นทายาทของเมืองเก่า ซึ่งเคยมีความเจริญและรุ่งเรืองมาแล้วหลายแผ่นดิน คือ นับตั้งแต่แผ่นดินก่อนความเป็นอาณาจักรลังกาสุกะที่ผู้คนยังคงนับถือภูตผีปีศาจ ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นอาณาจักรฮินดู พุทธ และเป็นแผ่นดินศรีวิชัยที่มีเจ้าเมืองมลายูเปลี่ยนจากการนับถือศาสนาพุทธเป็นอิสลาม ในยุคที่เจ้าเมืองเป็นมุสลิมนั้น นามลังกาสุกะถูกแทนที่ด้วยฟาฏอนี และได้พัฒนาเป็นแหล่งการศึกษาศาสนาอิสลามที่มีชื่อเสียงมาก จนได้รับเกียรติว่าเป็นเมือง “ดาร์สสะลาม” ต่อท้ายเป็น “ฟาฏอนีดาร์สสะลาม” แปลได้ความหมายว่าเป็นเมืองปราชญ์ที่มีความสันติสุข โดยในปัจจุบันประชากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในภาพกว้างพอจะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ มลายู ไทย และจีน ส่วนคำว่า “มุสลิม” นั้นหมายถึง ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เมื่อนำมาผนวกกับคำที่แทนความเป็นชาติพันธุ์

เช่นคำว่า “มลายู” ก็จะทำให้เห็นที่แตกต่างกัน เช่น คำ “มลายูมุสลิม” หมายถึง คนเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม ด้วยสภาพของผู้คนที่มีความแตกต่างกันด้วยบริบทของความเป็นศาสนิก อันหมายถึงผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนธรรม ศาสนปฏิบัติ และศาสนาสถาน ซึ่งแฝงลึกด้วยลักษณะของความเป็นทายาททางชาติพันธุ์มลายู ไทย จีน อินเดีย ชาว ฯลฯ เหล่านี้ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญลักษณะหนึ่งที่ทำให้ศาสนิกผู้เป็นมุสลิมและพุทธสายพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปัจจุบันมีรายละเอียดด้วยเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อย้อนไปพิจารณาข้อมูลเชิงประจักษ์จะพบว่า ศาสนิกที่เป็นมุสลิมส่วนใหญ่ มีความพยายามอย่างสูงที่จะได้ครองตนให้อยู่ในกรอบวัฒนธรรมของความเป็นคนมลายู ที่นับถือศาสนาอิสลาม ควบคู่กับความเป็นคนไทยโดยสัญชาติ คนเหล่านั้นมีความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของแผ่นดินไทยมาตั้งแต่กำเนิด โดยชาวมุสลิมนับถือเอกองค์อัลเลาะห์ (ช.บ.) และยึดถือพระมหาคัมภีร์กุรอานเป็นธรรมนุญสูงสุดในชีวิต มุสลิมใช้ชีวิตชีวิตที่เน้นความศรัทธาและการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักที่อิสลามกำหนดทั้งที่เป็นกิจประจำวันและในโอกาสพิเศษ และในบางครอบครัวอาจมีการประกอบพิธีกรรมอันเนื่องด้วยชนบประเพณีที่สืบทอดทางสายพันธุ์ ตามที่พิจารณาแล้วและยอมรับว่าไม่ขัดแย้งกับหลักศาสนาอิสลาม

นอกจากนี้ รัตติยา สาและ (2554) ยังได้อธิบายเอกลักษณ์ในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในที่นี้ขอนำมากล่าวเฉพาะในกลุ่มผู้ที่เป็นคนมุสลิมไทยเชื้อสายมลายูสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในส่วนของเอกลักษณ์ด้านภาษานั้นจะใช้ภาษามลายูถิ่นปาตานีและภาษามลายูมาตรฐานเป็นสัญลักษณ์ ในการสืบทอดความรู้สึก ความคิด และภูมิปัญญาอันเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของกลุ่ม โดยมีความผูกพันและเข้าใจตลอดมาว่าภาษามลายู คือ ชีวิตหรือจิตวิญญาณที่เป็นเนื้อเดียวกันกับชาติพันธุ์มลายู และเป็นภาษาที่ช่วยปกป้องความเป็นคนมลายูไม่ให้สิ้นสูญไปจากสังคมโลก ดังที่ปรากฏในคติมลายูที่บอกว่า Bahasa Adalah Jiwa Bangsa (ภาษา คือ ชีวิตแห่งชาติพันธุ์) Hilang Bahasa Hilang Bangsa (สูญเสียภาษา คือ สูญสิ้นชาติพันธุ์) Bahasa Tidak Boleh Dijual Beli (ภาษาย่อมซื้อขายกันไม่ได้) โดยคติมลายูดังกล่าวนี้นี้ ได้ยืนยันอย่างชัดเจนว่าภาษามลายูและชาติพันธุ์มลายูเป็นหนึ่งเดียวกัน และคงดำรงอยู่ในโลกภาษาไม่น้อยกว่าประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมชนชาติมลายูสำหรับในเอกลักษณ์ด้านศาสนานั้น อาณาจักรฟาฏอนีदारุสสะลามที่มีความรุ่งเรืองในพื้นที่นี้ในอดีต ได้พัฒนาตัวตนให้เป็นเมืองมุสลิมอย่างสมเกียรติ โดยได้สร้างปราชญ์ทางศาสนาอิสลามที่มีชื่อเสียงหลายคน ปราชญ์เหล่านั้น ได้ถ่ายทอดความรู้สึกและความคิดอันเป็นพลังทางปัญญาและเป็นภูมิปัญญาอันอมตะฝากไว้ในรูป “กิตาบ” (คำภาษาอาหรับ หมายถึง หนังสือหรือตำราทางศาสนาอิสลาม) ทั้งที่เป็นภาษามลายู อักษรยาวีและภาษาอาหรับไว้ให้ทายาทของวัฒนธรรมอิสลามทุกเผ่าพันธุ์ ทั้งที่อยู่ในและนอกพื้นที่ฟาฏอนีทุกระดับของสังคมพลโลกนี้ได้ศึกษาและใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตสืบมา ความโดดเด่นด้วยเนื้อหาทางการศาสนาต่างกล่าวนี้นี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้ฟาฏอนีदारุสสะลามในอดีตเป็นที่รู้จักและเป็นศูนย์กลางการศึกษาด้านศาสนาอิสลามที่สำคัญแห่งหนึ่งบนคาบสมุทรมลายู จนได้รับความนิยมนิยมชมจากสังคมโลกมุสลิมด้วยกันอย่างกว้างขวาง และบอกว่าฟาฏอนีเป็นคลังความรู้ทางศาสนาอิสลาม นามดังกล่าวนี้นี้ได้ช่วยเสริมสร้างให้ฟาฏอนีได้รับการยกย่องและได้รับสมญานามว่าเป็น “สื่อรัมปี มือกัซ” (ระเบียบแห่งเมกกะ) อย่างสมเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นดินแดนदारุสสะลามหรือดินแดนแห่งสันติสุข นอกจากนี้เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมนั้น สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในวันนี้เป็นดินแดนแหล่งสืบสานวัฒนธรรมมลายูที่มีลักษณะของการผสมผสานกับลักษณะของวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างน่าสนใจ โดยมิติทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นเช่นนี้จึงใจคนอย่าง Cikgu Encik Sulaiman Bin Kasim จากรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย ซึ่งขณะนั้นกำลังเป็นครูในโครงการของ UNESCO ในรัฐกลันตัน ให้ยอมเดินทาง

มาเป็นครูสอนภาษามลายู คือ สอนการเขียนและการอ่านภาษามลายูด้วยอักษรยาวีและอักษรโรมันแก่คน “ปาตานี” ในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามตามหมู่บ้านในจังหวัดปัตตานีจนโครงการนี้ได้สิ้นสุดลงเมื่อ พ.ศ. 2507 ที่เขาทำเช่นนี้เพราะปฏิบัติตามคำของผู้เป็นบิดาที่เคยบอกท่านไว้ว่า “ถ้าเธอต้องการรู้สึกคนมลายู ก็จงไปอยู่ที่ปาตานี และจงเรียนรู้เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมเขา” ความนี้สะท้อนให้ได้ว่า คนกลับต้นเคยยอมรับว่าสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นตัวแทนความเป็นตัวตนของวัฒนธรรมแห่งโลกมลายูที่สมควรแก่การศึกษาเรียนรู้

กระทรวงวัฒนธรรม (2556) ได้กล่าวถึงความป็นชาติพันธุ์มลายู ไว้ว่าเป็นชนชาติพันธุ์หนึ่งที่มีศาสนา ภาษา จารีตประเพณี วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์และการดำรงอยู่ของชุมชนที่แตกต่างกับคนไทยส่วนใหญ่ในประเทศ มีวิถีชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางศาสนา มีการสืบทอดทางภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่องนับร้อย ๆ ปี เป็นศักดิ์ศรีที่ให้ความภูมิใจและมีเกียรติยิ่งของชุมชน โดยมีมติทางประวัติศาสตร์นั้นพบว่าประวัติศาสตร์การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามกลไกการเมืองของภูมิภาค จากนครรัฐลังกาสุกะยึดถือฮินดูพราหมณ์และพุทธ (ประมาณ พ.ศ. 700 – พ.ศ. 2000) ต่อมาเป็นนครรัฐอิสลามปาตานี ดารุสซาลาม (พ.ศ. 2043 – พ.ศ. 2353) และมาแพ้สงครามประเพณีกับสยามเมื่อ พ.ศ. 2329 จนเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2445 ในประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ว่าเมื่อครั้งสมัยเป็นนครรัฐอิสลามปาตานี ดารุสซาลามมีท่าเรือที่เจริญมั่งคั่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลามในภูมิภาค มีผู้คนไปมาเพื่อการค้าและการศึกษาจากทุกสารทิศ มีนักการศาสนาที่มีผลงานวรรณกรรมศาสนาเป็นที่ยอมรับทั่วโลก มีลูกหลานสืบทอดมรดกจวบจนปัจจุบันส่วนมิติทางศาสนานั้น ได้ถูกอธิบายไว้ว่าชุมชนมุสลิมจะต้องมีกระบวนการสร้างการเรียนรู้นับตั้งแต่เริ่มอยู่ในเปลถึงหลุมฝังศพ เน้นให้ปัจเจกบุคคลมีการเรียนรู้ ศึกษา อ่านคัมภีร์กุรอาน เข้าใจในคุณลักษณะพระจริยวัตรของศาสนานบีผู้ประเสริฐ สนับสนุนให้ใช้วิถีศาสนปฏิบัติที่ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติศาสนกิจร่วมกันการทำงานในกิจการต่าง ๆ ร่วมกันเป็นกลุ่ม การละหมาดร่วมกัน ที่สุเหร่าหรือมัสยิด ให้ทุกคนละหมาดวันละ 5 เวลา คือ ก่อนฟ้าสาง หลังเที่ยงวัน ก่อนพระอาทิตย์ ตกดิน หลังพระอาทิตย์ ตกดินและเวลากลางคืนส่วนมิติการแสวงหาความรู้ นั้น วิถีธรรมอิสลามได้กำหนดให้ชายหญิงเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกสาขาวิชาเพื่อเขาจะารู้ตัวเองว่ามาจากไหน กำลังทำอะไร เพื่อใครตายแล้วจะไปไหน จะอยู่ให้มีความสุขอย่างไรในโลกนี้และมีชีวิตอมตะหลังความตาย การศึกษาหาความรู้ทางโลกเพื่อใช้ประกอบอาชีพในการดำรงอยู่อย่างพอเพียงแก่ตนเองและครอบครัวให้สามารถปฏิบัติศาสนกิจ ได้อย่างสมบูรณ์ตามอัถภาพ โดยการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม คือ ปอเนาะ การสอนอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน การอธิบาย การเรียนรู้กิตาบ ตามมัสยิด สุเหร่า ตามบ้านพักผู้นำทางศาสนาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ศรัทธาของตนเองให้มากยิ่งขึ้นโดยมีผู้รู้เป็นผู้สอน ครูสอนหลายคนมีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่มากมายประชาชนจะเรียกว่าโต๊ะครู พลวัตการถ่ายทอดความรู้ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้มุสลิมภาคใต้เป็นสังคมที่เข้มแข็ง สามารถรักษาความเป็นชุมชนดั้งเดิมมากที่สุดสังคมหนึ่งของประเทศ โต๊ะครูถือเป็นสถาบันหนึ่งที่มีค่าของสังคมมุสลิม มิติทางวัฒนธรรม ในสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัฒนธรรมทับซ้อนจากอดีต คือ วัฒนธรรมมลายู ซึ่งมีพื้นฐานเดิมมาจากความเชื่อในแนวทางฮินดูพราหมณ์และวัฒนธรรมอิสลาม ประเพณีการปฏิบัติใด ๆ ที่เป็นเรื่องดีงามไม่ขัดกับหลักศาสนายังคงปฏิบัติและรักษา เช่น ภาษามลายู ยังใช้กันอยู่ถึงแม้จะล่วงเลยมานานนับพันปี การไปมาหาสู่ร่วมงานบุญระหว่างญาติพี่น้องในชุมชนที่เป็นมุสลิมและพุทธ (คนดั้งเดิม) ยังปฏิบัติกันคืออยู่ วัฒนธรรมการเล่นการแสดงที่ขัดกับศาสนบัญญัติและแสดงควมมีอำนาจบารมีและมีฐานะค่อย ๆ เลือนหายไปหรือหาหุขยากขึ้น เช่น การเล่นมโนราห์ มะโย่ง ตีอริ หนังตะลุง รำสီละ การแห่ขบวนกโนววรรณคดีโบราณ แห่ขบวนบายศรี ขบวนแห่ข้างในวันแต่งงาน

และการเข้าสู่ันต์ หรือแม้แต่ดีเกิร์ฮู ฯลฯ วัฒนธรรมบางอย่างสามารถเป็นสื่อสร้างความเข้าใจให้กับคนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี แต่จะต้องมีกระบวนการกลั่นกรองอย่างมีความเข้าใจในแนวคิดดั้งเดิม เช่น ดีเกิร์ฮูสามารถสอดแทรกเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ได้มากมายและสามารถสร้างความเข้าใจ ในกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. ข้อมูลการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรักษาอัตลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหน่วยงานต่าง ๆ

ในส่วนนี้ คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลกิจกรรมหลักที่เกี่ยวกับการรักษาอัตลักษณ์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้ถูกจัดขึ้นแล้วโดยหน่วยงานหลักต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวคิดและข้อมูลประกอบการวางรูปแบบกิจกรรมของงานวิจัยชิ้นนี้ โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นและคณะผู้วิจัยรวบรวมมาได้ส่วนหนึ่ง ประกอบด้วย

มหกรรมวิชาการจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป็นการแข่งขันที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมหกรรมนี้เป็นการแข่งขันของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และก่อนจะถึงช่วงมหกรรมวิชาการจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ละเขตการศึกษาจึงมักจะมีการจัดแข่งขันภายในก่อน เพื่อหาตัวแทนในระดับเขตการศึกษาในการเข้าร่วมการแข่งขันในระดับนี้ รูปแบบการแข่งขันจะแบ่งการแข่งขันออกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ที่มุ่งเน้นการศึกษารูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการแสดงอัตลักษณ์ของเยาวชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ในมหกรรมวิชาการจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้อง จึงมีเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียว คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สำหรับกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมย่อยที่เกี่ยวกับการแสดงอัตลักษณ์ของเยาวชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่

- การขับร้องอนาซีดเป็นภาษาไทย ซึ่งกำหนดให้มีการแข่งขัน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 แข่งขันประเภททีมชายล้วนหรือหญิงล้วน

- การขับร้องอนาซีดเป็นภาษามลายู ซึ่งกำหนดให้มีการแข่งขัน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 แข่งขันประเภททีมชายล้วนหรือหญิงล้วน

มหกรรมทดสอบการอัญเชิญพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ระดับภาคใต้และระดับประเทศ ถวายพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มหกรรมนี้เป็นมหกรรมที่ถูกจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปีพุทธศักราช 2568 เป็นครั้งที่ 18 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 4-6 สิงหาคม 2568 ณ มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการจัดงานเพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้มีความศรัทธา มีใจรักในการศึกษาอัลกุรอาน เพื่อจะได้นำหลักธรรมคำสั่งสอนในอัลกุรอาน มาประพฤติและปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้ถูกต้องตามครรลอง รวมทั้งเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

กิจกรรมที่จัดโดยสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชมรม สมาคม ต่าง ๆ

ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ มีสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชมรม สมาคมต่าง ๆ ที่เห็นความสำคัญของการเปิดพื้นที่ในการแสดงอัตลักษณ์ทางสังคมของเยาวชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างเหมาะสม จึงสามารถพบเห็นกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ซึ่งคณะผู้วิจัย

พยายามที่จะรวบรวมกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2568 - พ.ศ. 2569 เพื่อพื่อให้มองเห็นภาพรวม ดังนี้

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2569 มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จัดโครงการ “ANASYID CONTEST 2026” การประกวดขับร้องอนาซีตประสานเสียงระดับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องในโอกาสครบรอบ 21 ปี วันสถาปนามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

วันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2569 คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จัดงานมหกรรมการแข่งขันอนาซีต ภายใต้โครงการ AMAR AMRAN VOICE 2026 เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้เยาวชนรุ่นใหม่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แสดงออกถึงความสามารถและถ่ายทอดสาระผ่านบทเพลงอันงดงาม

วันที่ 3 กันยายน 2568 คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จัดการประกวดขับร้องอนาซีต ในงาน ม.อ.วิชาการ ประจำปี 2568 "ขับเคลื่อนสังคม...สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน PSU Pattani Open House 2025: Driving Society towards SDGs" เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้เยาวชนรุ่นใหม่และน้อง ๆ นักอนาซีตได้แสดงความสามารถ และสำหรับผู้ชื่นชอบการตะวะฮ์ผ่านเสียงร้องอนาซีต

วันที่ 30 มกราคม 2568 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตพื้นที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ร่วมแข่งขันทักษะวิชาการของโรงเรียนสังกัดการศึกษาเอกชนอำเภอบันนังสตา จำนวน 8 แห่ง โดยใช้ชื่อกิจกรรมการแข่งขัน Hari Sekolah Sewasta Agama วันแห่งโรงเรียนเอกชน ครั้งที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2568

วันที่ 6 – 17 พฤษภาคม 2568 จังหวัดนราธิวาส ร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัดนราธิวาส จัดกิจกรรมการประกวดศิลปวัฒนธรรม อนาซีต ในงานกาชาดและงานประจำปีจังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2568 ณ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน ประชาชน ในการอนุรักษ์ สืบสานและดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงาม

วันที่ 2 พฤษภาคม 2568 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี ร่วมกับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมจัดกิจกรรมการประกวดอนาซีตดนตรีกีวีศิลป์ DAI Voice THAILAND และ DAI Voice ASEAN เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการแข่งขันจากประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซียด้วย

วันที่ 14 กรกฎาคม 2568 สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยะลา จัดงานเมาลิดกลาง จังหวัดยะลา ครั้งที่ 8 ประจำปีอิหฺเราะฮ์ศักราช 1447 โดยมีการทดสอบการอ่านอัลกุรอาน ระดับ 14 จังหวัดภาคใต้ กิจกรรมทดสอบการท่องจำอัลกุรอาน ระดับ 14 จังหวัดภาคใต้

นอกจากนี้ยังมีการจัดการแข่งขันในระดับโรงเรียน ระดับตำบล ระดับอำเภอ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอัตลักษณ์เยาวชนมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกมากมาย ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลกิจกรรม พบว่า กิจกรรมในลักษณะดังกล่าวที่เป็นกิจกรรมขนาดเล็ก ในระดับโรงเรียน ตำบล รวมไปถึงอำเภอต่าง ๆ ถูกจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันตลอดทั้งปี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สยมพร ศีรินิมิต (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การอนุรักษ์ความเป็นอัตลักษณ์ของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ อาข่า ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการอนุรักษ์ และนำมาปฏิบัติของอัตลักษณ์ในกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อาข่า ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีการรับรู้อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ อาข่าในประเด็นภาษามากที่สุดว่าเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง และมีการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ ของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าด้านการใช้ภาษามากที่สุด โดยมีการใช้ภาษาอาข่าในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

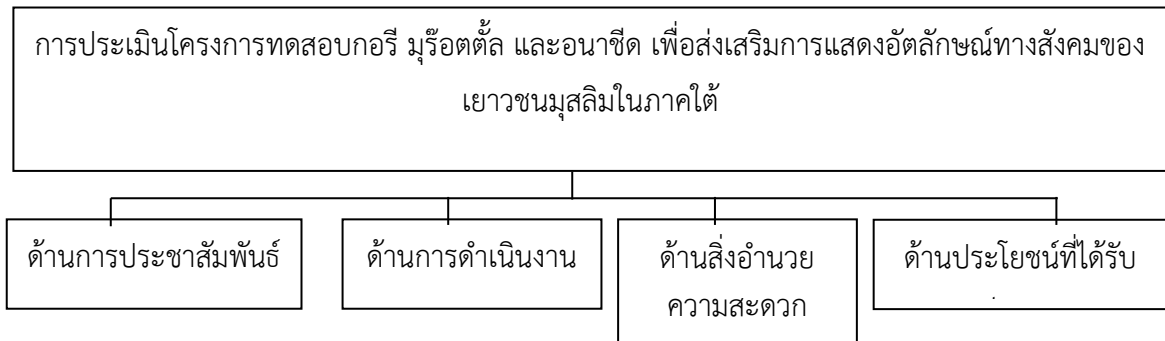
จินตนา พลาศัย (2557). ได้พัฒนาการอ่านและเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้ หนังสือส่งเสริมการอ่านชุด ส่งเสริมคุณธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านชุดส่งเสริมคุณธรรม และอัตลักษณ์ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองนราธิวาส ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยหนังสือชุดดังกล่าวจำแนกเป็นหน่วยย่อย 9 เล่ม ตามมาตราตัวสะกดทั้ง 9 โดยแต่ละเล่มมีการ สอดแทรกอัตลักษณ์ท้องถิ่นเล่มละ 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องบาหลีปาแงมแดนใต้ เรื่องใต้สุดสยามที่เขื่อน บางยาง เรื่อง ชมผ้าบาติกเมืองนรา เรื่องมัสยิดงามสามร้อยปี เรื่องประเพณีแข่งเรือแสนสนุก เรื่องเรารัก พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ เรื่องน้ำตกฉัตรวารินคู่ถิ่นใต้ เรื่อง ศูนย์ศิลปาชีพพรักรวมใจ เรื่อง เที้ยวป่าพรุ พิกุลทอง โดยหนังสือชุดดังกล่าวมีประสิทธิภาพ 84.15/84.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาทดลองใช้ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหนังสือชุดนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.24

อลิสสา หะสามะมาะ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมในตำบลเรือเสาะออก: ภาคใต้ ของประเทศไทย ได้อธิบายถึงความเป็นอัตลักษณ์ที่สะท้อนผ่านวิถีชีวิตที่ผสมผสานหลักศาสนาอิสลามเข้ากับ วัฒนธรรมมลายูท้องถิ่นอย่างเข้มแข็ง โดยมีสถาบันครอบครัว โรงเรียนสอนศาสนา (ปอเนาะ) และมัสยิด เป็นศูนย์กลางในการดำรงวัฒนธรรม ท่ามกลางการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายและ ความขัดแย้งในพื้นที่

ไชยวุฒิ หมัดสมัน, ปัญญา เทพสิงห์ และเก็ตถวา บุญปรากฏ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง อนาคต: การนิยามความหมายของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลสรุปว่าชาวไทยมุสลิมในจังหวัด ชายแดนใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลาได้ให้ความหมาย อนาคตดังนี้ ประการแรก อนาคต คือ เครื่องมือในการเผยแผ่ศาสนาอิสลาม โดยเรียกร้องให้ผู้คนปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดี เช่น มี ความเกรงกลัวต่อพระเจ้า การปฏิบัติตามแบบอย่างท่านศาสดา และการปฏิบัติศาสนกิจที่สมบูรณ์ ประการที่สอง อนาคต คือ สื่อเพื่อความบันเทิง ให้ความเพลิดเพลินและความสนุกสนานในขอบเขตที่ ศาสนาอนุญาต ประการที่สาม อนาคต คือ สินค้าทางวัฒนธรรม และประการที่สี่ อนาคต คือ อัตลักษณ์ ตัวตนของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อต่อยอดทุน ทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยในอนาคต

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการประเมิน

1. ประชากร ผู้บริหาร ครูผู้สอน เยาวชนมุสลิมในสถานศึกษา ไม่จำกัดเพศ ที่เข้าร่วมโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี มูร็อตตัล และอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน เยาวชนมุสลิมในสถานศึกษา ไม่จำกัดเพศ ที่เข้าร่วมโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี มูร็อตตัล และอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6 จำนวน 165 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ใช้แบบสอบถามในการวัดประเมินความพึงพอใจโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี มูร็อตตัล และอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี มูร็อตตัล และอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6

ผลการวิจัย

การจัดโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี มูร็อตตัล และอนาซีตเพื่อสันติสุขระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6 คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลได้ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมที่มีต่อการจัดโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 165 คน โดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งสามารถสรุปผลการประเมินความพึงพอใจได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	97	58.79
หญิง	68	41.21
สถานภาพ		
ผู้แข่งขัน	60	36.37
ผู้ควบคุมทีม	5	3.03
ผู้เข้าร่วมโครงการ	73	44.24
ไม่แน่ใจ	27	16.36
รวม	165	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.79) ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ (ร้อยละ 44.24) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทราบข้อมูลข่าวสารในการจัดงานครั้งนี้ผ่านทางโรงเรียน (ร้อยละ 49.70) รองลงมา คือ ทราบข่าวผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่และ Social Media คิดเป็นร้อยละ 32.12 และ 6.06 ตามลำดับ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารของโครงการ

ช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียน	82	49.70
เว็บไซต์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	53	32.12
หนังสือเชิญจากมหาวิทยาลัย	7	4.24
Social Media	10	6.06
แผ่นพับ/โปสเตอร์	1	0.61
นักศึกษา	8	4.85
ไม่ระบุ	4	2.42

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดโครงการ

ภาพรวมจากการประเมินโครงการมหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี่ มูรีอิตตัล และอนาซิดเพื่อสันติสุข ระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการจัดโครงการโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.40 คะแนน รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีคะแนนเฉลี่ย 4.34 คะแนน ด้านการดำเนินงาน มีคะแนนเฉลี่ย 4.26 คะแนน และด้านการประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน ตามลำดับ ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสะดวกของช่องทางการรับสมัคร

มีคะแนนเฉลี่ย 4.23 รองลงมา คือ ความเหมาะสมของช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์และการรับสมัคร มีคะแนนเฉลี่ย 4.15 คะแนน และความครบถ้วนของข้อมูลที่ได้รับจากการประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน ตามลำดับ ด้านการดำเนินงาน พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรมการแข่งขัน มีคะแนนเฉลี่ย 4.31 คะแนน รองลงมา คือ ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ย 4.30 คะแนน และความสะดวกในการประสานงานกับมหาวิทยาลัย มีคะแนนเฉลี่ย 4.29 คะแนน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความพอเพียงของสถานที่จอดรถ มีคะแนนเฉลี่ย 4.41 คะแนน รองลงมา คือ ความพอเพียงของจุดที่นั่งพักผ่อนในบริเวณงาน มีคะแนนเฉลี่ย 4.33 คะแนน และป้ายบอกตำแหน่งห้องและสถานที่ในการแข่งขัน มีคะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประเด็นการสร้างความเข้าใจและการยอมรับในศิลปวัฒนธรรมของชาวมุสลิมแก่บุคคลทั่วไป มีคะแนนเฉลี่ย 4.48 คะแนน รองลงมา คือ เป็นการสร้างโอกาสในการเผยแพร่และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของชาวมุสลิม มีคะแนนเฉลี่ย 4.42 คะแนน และประเด็นทำให้ผู้เข้าแข่งขันแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสม และประเด็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของพหุวัฒนธรรมได้อย่างสันติสุข มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน 4.41 คะแนน แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความพึงพอใจต่อโครงการกอรีฯ

ประเด็น	ส่วนเบี่ยงเบน		
	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ระดับ
ด้านการประชาสัมพันธ์	4.12	0.67	มาก
1. ความเหมาะสมในการประชาสัมพันธ์	4.02	0.79	มาก
2. ความครบถ้วนของข้อมูลที่ได้รับ	4.10	0.79	มาก
3. ช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์และการรับสมัคร	4.15	0.78	มาก
4. ความสะดวกของช่องทางการรับสมัคร	4.23	0.75	มาก
ด้านการดำเนินงาน	4.26	0.56	มาก
5. ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม	4.30	0.64	มาก
6. ความสะดวกของการลงทะเบียนงาน	4.25	0.77	มาก
7. ความสะดวกในการประสานงานกับมหาวิทยาลัย	4.29	0.75	มาก
8. ความเหมาะสมของลำดับพิธีการ	4.26	0.78	มาก
9. ความเหมาะสมของเกณฑ์การตัดสิน	4.28	0.72	มาก
10. ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจกรรม	4.31	0.71	มาก
11. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินงาน	4.26	0.78	มาก
12. ความเพียงพอของร้านอาหาร	4.14	0.88	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.34	0.60	มาก
13. ความเพียงพอของจุดที่นั่งพักผ่อนในบริเวณงาน	4.33	0.68	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็น	ส่วนเบี่ยงเบน		
	ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ระดับ
14. ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ	4.41	0.64	มาก
15. ป้ายบอกตำแหน่งห้องและสถานที่ในการแข่งขัน	4.28	0.76	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.40	0.65	มาก
16. ได้รับความรู้ความเข้าใจเนื้อหา/กิจกรรมที่แข่งขันมากขึ้น	4.29	0.68	มาก
17. ทำให้ผู้เข้าแข่งขันแสดงความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสม	4.41	0.60	มาก
18. สร้างโอกาสในการเผยแพร่และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวมุสลิม	4.42	0.60	มาก
19. สร้างความเข้าใจและการยอมรับในศิลปวัฒนธรรมของชาวมุสลิมแก่บุคคลทั่วไป	4.48	0.63	มาก
20. ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของพหุวัฒนธรรมอย่างสันติสุข	4.41	0.70	มาก
ภาพรวมของการประเมิน	4.27	0.47	มาก

สรุปและอภิปรายผล

สรุปภาพรวมโครงการโครงการมหรรมศิลปะและวัฒนธรรม “การทดสอบกอรี มูร้อตตัล และอนาซีตเพื่อสันติสุข ระดับภาคใต้” ครั้งที่ 6 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการจัดโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการนี้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงออกและอ้างรักษาอัตลักษณ์ของมุสลิมในพื้นที่ภาคใต้ ที่มีความแตกต่างและโดดเด่นเป็นลักษณะเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับ พิเชฐ แสงทอง (2551) ได้ระบุว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมลายูมุสลิมก่อกำเนิดจากความเชื่อทางศาสนาอิสลาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออกกับภาษามลายู ในขณะที่ โชคชัย วงษ์ธานี (2545) ได้กล่าวถึงหมู่ชาวมลายูมุสลิมทางภาคใต้ของประเทศไทยว่ามีปัจจัยทางด้านชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา แบบแผน ประเพณี และความรู้สึกหรือสำนึกของความเป็นกลุ่มที่แตกแยกออกไป ส่วนหนึ่งมาจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์ของชาวมลายูที่มีความเป็นปึกแผ่นในอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ รัตติยา สาและ (2554) ได้อธิบายเอกลักษณ์ในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของกลุ่มคนต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นอกจากนี้ในงานวิจัยของ ไชยวุฒิ หมัดสมัน และคณะ (2563) เรื่อง อนาซีต: การนิยามความหมายของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า อนาซีต คือ อัตลักษณ์ตัวตนของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ควรประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งหมด 14 จังหวัดภาคใต้ และในอนาคตควรจัดโครงการในระดับประเทศต่อไป
2. ควรเชิญกลุ่มโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย เป็นต้น เพื่อเป็นโครงการระดับนานาชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2556). กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ชวามลายู. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- จินตนา พลาศัย. (2557). การพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตรฐานตัวสะกดโดยใช้หนังสือ ส่งเสริมการอ่านชุด ส่งเสริมคุณธรรมและอัตลักษณ์ท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองนราธิวาส. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 1(1), 45-54.
- ชิตชนก ราธิมมูลา. (2548). วิฤติการณ์ชายแดนใต้. ใน อุทัย ดุลยเกษม และเลิศชาย ศิริชัย (บรรณาธิการ), ความรู้กับการแก้ปัญหาความขัดแย้งกรณีวิฤติการณ์ชายแดนภาคใต้. (น. 1-63). กรุงเทพฯ: เอติสัน เพรส โปรดักส์.
- โชคชัย วงษ์ธานี.(2545). ทำความเข้าใจวัฒนธรรมมุสลิมเบื้องต้น. ปัตตานี: สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยวุฒิ หมัดสมัน, ปัญญา เทพสิงห์ และเก็ดถวา บุญปรการ. (2563). อนาคต: การนิยามความหมายของ ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน ทศนีย์ ประธาน (ประธาน), การประชุมชาติใหญ่ วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ปริญญญา นวลเปียน. (2551). “นอกนิยามความเป็นไทย ไทย-ปัตตานี: เมื่อเราไม่อาจอยู่ร่วมและแบ่งแยก จากกันได้” ใน ปริญญญา นวลเปียน (บรรณาธิการ), ปัญหาของปาตานีและไทย: เมื่อเราไม่อาจอยู่ ร่วมและแบ่งแยกจากกันได้ (19-27). สงขลา : ศูนย์ทะเลสาบศึกษา
- พิเชษฐ แสงทอง. (2551). ตำนานไทยพุทธและมลายูมุสลิม : อำนาจและการต่อต้านในภาคใต้ของไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตติยา สาและ. (2554). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สยมพร ศิรินิมิต. (2556). การอนุรักษ์ความเป็นอัตลักษณ์ของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าในมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อลิสสา หะสามะ. (2552). อัตลักษณ์ของชุมชนมุสลิมในตำบลหรือเสาะออก: ภาคใต้ของประเทศไทย. *Journal of Humanities and Social Sciences Prince of Songkla University*, 5(2), 203-230.